

«Қазтұтынуодағының Қостанай жоғары колледжі» мекемесі/
Учреждение «Костанайский высший колледж Казпотребсоюза»

АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ҚАҒИДАЛАРЫ

1. Жалпы ережелер

1. Осы «Қазтұтынуодағының Қостанай жоғары колледжі» мекемесінің Академиялық адалдық қағидалары (бұдан әрі – Қағида), білім беру процесінде академиялық адалдық қағидаттарын, білім алушылардың, педагогтердің және колледж қызметкерлерінің құқықтары мен міндеттерін белгілейді, академиялық адалдықты бұзу түрлерін және олар болған жағдайда шаралар қабылдау тәртібін анықтайды.

2. Академиялық адалдық білім беру процесіндегі негізгі құндылықтардың бірі болып табылады және колледждің білікті жұмысшыларды, орта буын мамандарын және қолданбалы бакалаврларды елдің дамуы үшін дайындау миссиясын сәтті жүзеге асыру үшін маңызды.

3. Осы қағиданың мақсаты – білім алушыларға, педагогтер мен колледж қызметкерлеріне адалдықтың мәнін түсіндіру, ашық, шынайы және сенімді қарым-қатынас құрудағы, сондай-ақ адалдықты дамыту мәселелеріндегі жауапкершілік туралы түсініктерді қалыптастыру.

4. Қағидада келесі ұғымдар қолданылады:

1) *академиялық адалдық* – бұл білім беру процесіне қатысушылардың әрқайсысының мінез-құлқын анықтайтын, оның ішінде алдау мен плагиаттан аулақ болу, жазбаша жұмыстарды (бақылау, курстық және т. б.) орындау кезінде адалдық пен принциптілік, емтихандарға жауап беруде (өз ұстанымын білдіруде, оқытушылармен және басқа студенттермен қарым-қатынаста, сондай-ақ бағалау) моральдық-адамгершілік нормаларының, принциптері мен құндылықтарының жиынтығы.

2) *бағаланатын жұмыс* – білім алушының белгілі бір оқу кезеңінде оның оқу жетістіктерін анықтау үшін ағымдағы бағалау кезінде орындайтын жұмысы немесе тапсырмасы (ауызша сауалнама, бақылау жұмыс, жазбаша жұмыс, эссе, дала жұмыстары, зертханалық жұмыс, практикалық жұмыс, өздік жұмыс, зерттеу жұмысы, жоба, курстық жұмыс және т.б.).

3) *цифрлық технологиялар* - білім беру процесінде пайдаланылатын ақпараттық жүйелер, онлайн платформалар, бағдарламалық қамтамасыз ету және цифрлық құрылғылар;

4) *жасанды интеллект құралдары (ЖИ)* - мәтіндерді, суреттерді, кодты, аналитикалық материалдарды (мысалы, Copilot, ChatGPT және т. б.)

автоматты түрде жасауға қабілетті бағдарламалық жүйелер (генеративті модельдерді қоса алғанда);

5) *ЖИ қолайлы пайдалану* - ойлаудың дербестігін сақтай отырып және оны қолдану фактісін міндетті түрде ЖИ көмекші құрал ретінде пайдалану;

6) *жасанды интеллектті пайдалануға жол берілмеуі* - бұл фактіні көрсетпестен толық немесе ішінара жасалған жасанды интеллект материалын өз жұмысы ретінде ұсыну.

5. Бөлім меңгерушісі, оқу тобының кураторы білім алушыларды осы Қағидамен кураторлық сағатта таныстыруға міндетті.

6. Осы Қағиданы білім беру процесінің барлық қатысушылары – әкімшілік, оқытушылар, қызметкерлер, білім алушылар, олардың заңды өкілдері орындауы міндетті.

2. Академиялық адалдық қағидаттары

Білім беру үрдісінде білім алушылардың академиялық адалдығының, олардың жеке адалдығы мен өз оқуы үшін жауапкершілігін дамытатын негізгі қағидаттары:

1) *адалдық* – білім алушылардың бағаланатын және бағаланбайтын жұмыстарды адал, әдепті орындауы.

2) *автордың және оның құқықтық мирасқорларының құқықтарын қорғауды жүзеге асыру* – басқа біреудің сөзін, ойларын дұрыс жеткізу және бағаланатын жұмыстарда ақпарат көздерін көрсету арқылы авторлық құқық объектісі болып табылатын туындылардың авторлығын және қорғалуын тану;

3) *ашықтық* – өзара сенім, білім алушылар мен педагогтер арасында ақпарат пен идеялардың ашық алмасуы;

4) *білім алушылардың құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу* – пікірлер мен идеяларды еркін білдіру құқығы;

5) *теңдік* – әрбір білім алушы мен педагогтің осы Қағидаларды сақтау жөніндегі міндеті және оларды бұзғаны үшін тең жауапкершілік;

6) *технологияларды пайдаланудың ашықтығы* - жұмыстарды орындау кезінде цифрлық құралдар мен ЖИ қолдану фактісін міндетті түрде ашу;

7) *ЖИ жауапкершілікпен пайдалану* - ЖИ тек көмекші құрал ретінде, өз білімі мен дағдыларын өзгертпестен қолдану;

8) *цифрлық этика* - деректерді дұрыс пайдалануды және зияткерлік меншікті құрметтеуді қоса алғанда, онлайн ортада этикалық ережелер нормаларын сақтау.

3. Бұзушылықтардың түрлері

Осы Қағидаларда білім алушылардың, педагогтердің және колледж қызметкерлерінің академиялық адалдықты бұзуының келесі түрлері көзделеді:

1) *плагиат* – басқа біреудің мәтінін, идеяларын, жұмысын түпнұсқа авторын көрсетпестен (дереккөздерге сілтемелерсіз) пайдалану немесе білім

алушының өз бетінше орындағанына күмән келтіретін көлемдегі сілтемелері бар материалдарды пайдалану.

2) *жалғандық* – басқа адамнан, ұйымнан алынған немесе сатып алынған біреудің дайын жұмысын өз жұмысы ретінде ұсыну, сондай-ақ, оның негізінде оқыту нәтижелерін бағалау жүзеге асырылатын материал ретінде өз жұмысын басқа адамға саналы түрде бер.

3) *сөз байласу*:

- басқа білім алушы үшін бағаланатын кез келген жұмысты орындау;
- емтихан кезінде емтихан тапсыруға тиіс білім алушының орнына бөгде адамның қатысуы.

4) *алдау*:

- бағаланатын жұмыстарды басқа білім алушылардан көшіру;
- қайта ұсыну, бағаланған жұмысты тапсыру;
- бағаланатын жұмыстарды орындамаған, уақтылы орындамаған жағдайда жалған сылтаулар айту;
- топтық жұмыс көзделмеген кездегі екі немесе одан да көп білім алушының бағаланатын жұмысты бірге орындауы;
- басқа білім алушыларға саналы түрде көмек көрсету: бағаланатын жұмысты көшіруге мүмкіндік беру, шпаргалкаларды пайдалану және т.б.

5) *бағаларды өзгерту, деректерді бұрмалау*:

- тапсырмаға жауапты, бағаларды қолдан жасау;
- бағаланатын жұмыста кез-келген ақпаратты немесе дәйексөздерді пайдалану кезінде бұрмалау немесе ойдан шығару. Ойдан шығарылған дереккөздерді, жалған дәйексөздерді, сандық немесе басқа деректерді қолдан жасауды және т.б. қамтиды;
- жазбаша бақылау жұмыстарының бағаларын асыра бағалау;
- басқа білім алушының бағаланатын жұмысын қасақана қолдан жасау немесе бүлдіру.

6) *бағаланатын жұмыстардың жауаптарын адал емес жолмен алу*:

- бағаланатын жұмыстарды орындау кезінде жауаптарды тарату;
- материалдарды алдын ала, бағаланатын жұмысты жүргізгенге дейін, басқа білім алушының, педагогтың немесе қызметкердің көмегімен алу (жауаптары бар тест тапсырмалары, емтихан билеттері мен тапсырмалары, жазбаша емтиханға арналған тапсырмалар);
- бағаланатын жұмыстарды өз жұмысы (курстық жұмыстар және т.б.) ретінде ұсыну үшін сатып алу немесе басқа жолдары;
- бағаланатын жұмыстарды (курстық жұмыстарды және т.б.) сатып алуға және/немесе сатуға көмек көрсету.

7) *ақпаратты немесе құрылғыларды заңсыз пайдалану*:

- бақылау жұмыстарын орындау, тестілеу кезінде электрондық, цифрлық, қағаз тасымалдаушыларда, техникалық құрылғыларда ақпаратты пайдалану;
- бағаланатын жұмыстың жауаптарын кез келген жолмен алу: электрондық пошта, компьютер және т.б. арқылы жүктеу;

– қағаз және электрондық тасымалдаушыларда бағаланатын жұмыстарға қатысты материалдарды кабинеттен шығару және/немесе педагог қызметкердің компьютерінен материалдары көшіру.

8) *пара, сыйлықтар немесе қоқан-лоқы көрсету:*

– білім алушыларға, педагогтерге және қызметкерлерге оқу қызметін бағалау нәтижелеріне ықпал ету мақсатында осы ықпал ету түрлерінің кез келгенін кез келген нысанда пайдалануға тыйым салынады.

9) *жасанды интеллектті орынсыз пайдалану* – жұмыстың толық мәтінін білім алушының ең аз қатысуымен генерациялау; ЖИ қолданылғанын көрсетпеу; плагиатты тексеруден айналып өту үшін ЖИ пайдалану; тәжірибелердің нәтижелерін немесе деректерді ЖИ арқылы қолдан бұрмалау; жалған дереккөздерді жасау үшін ЖИ қолдану – бұзушылық болып саналады.

4. Білім беру процесінде қатысушылардың құқықтары мен міндеттері

1. Оқу үрдісіне қатысушылар академиялық адалдық қағидаларын бұзғаны үшін тәртіптік жауапкершілікке тартылатынын есте ұстауы қажет.
2. Оқытушылар бұзушылықтың әрбір жағдайын тіркейді және білім алушының ағымдағы немесе қорытынды жұмысын бағалауға жол берілмейді. Білім алушыға бұзушылық дәрежесіне байланысты ескерту, сөгіс, оқудан шығару жарияланады.

3. Плагиат, курстық жұмыстарды/жобаларды сатып алу және сату қарапайым ережелерді бұзу шеңберінен шығу ретінде қарастырылады және қоғамға қатысты елеулі бұзушылық ретінде қабылданады, сонымен қатар басқа адамдардың материалдарын пайдаланғаны үшін жазаға тартылады.

4. Оқытушылар білім алушылардың жұмысы веб-жүйенің көмегімен плагиаттың бар-жоғына тексерілетіні туралы білім алушыларды хабардар етуге кепілдік береді.

5. Білім алушылар білім беру процесінің толыққанды қатысушылары бола отырып, өздерінің құқықтары мен міндеттерін білуі тиіс.

Білім алушылар:

1) осы Қағидалардың мәтінімен танысуға;

2) оқу үрдісінде өз пікірін еркін білдіруге;

3) осы Қағидаларды бұзғаны үшін негізсіз айыптаудан және дәлелдеме беруден қорғануға;

4) цифрлық технологиялар мен жасанды интеллектті оқытушы белгілеген шеңберде пайдалану қажет;

5) жасанды интеллектті пайдаланудың рұқсат етілген шектерін түсіндіруді алу;

6) академиялық адалдық қағидаларын жаңартуға және әзірлеуге қатысуға құқылы.

Білім алушылар:

1) осы Қағидалардың мәтінімен танысуға және академиялық адалдық көрсетпегені үшін жауапкершілік туралы білуге;

2) біреудің зияткерлік меншігін пайдалануға қатысты қағидаттарды құрметтеуге және сақтауға, кез келген жұмыс түрлерін ауызша және жазбаша нысанда орындау, ағымдағы, аралық және қорытынды бағалау кезінде академиялық адалдықты мүлтіксіз орындауға;

3) бағаланатын жұмыстарды жазу кезінде белгілі бір ойлар қайдан алынғаны туралы автор мен еңбегі көрсетілген сілтемелерді пайдалануға құқылы. Жұмыстың соңында барлық ақпараттық ресурстар көрсетілген библиографияның болуы міндетті;

4) сенімді және анық ақпарат көздерін (оқулықтар, оқу құралдары, монографиялар, ғылыми мақалалар және т.б.) пайдалануға міндетті;

5) басқа білім алушыларға өзінің жұмысын ұсынбауға, ұсынылатын жұмыс білім беру процесіне қатысушының жеке жұмысы болып табылатынын есте сақтауға міндетті;

6) тапсырмалардың барлық түрлерін өз бетінше орындауға міндетті;

7) тесттерге, жаттығуларға және тапсырмаларға дайын жауаптарды, дайын жазбаша жұмыстарды (эссе, курстық жұмыстар/жобалар және т. б.) пайдаланбау;

8) емтихандарда дайын жауаптарды, электрондық ақпараттарды және байланыс құралдарын пайдаланбауға;

9) өзінің дайын жауаптары мен жұмыстарын басқа білім алушыларға бермеуге және басқа білім алушылардың түпкілікті нәтижелерінің адалдығы мен шынайылығына күмән келтіретін әрекетке жол бермеуге *міндетті*.

6. Колледж әкімшілігі, педагогтары мен қызметкерлері өздерінің күнделікті қызметінде білім беру процесінің әрбір қатысушысына әдептілік, адалдық, ашықтық және құрмет қағидаттарын ұстанғаны үшін жеке моральдық-этикалық және кәсіби жауапкершілікте болады.

Колледж педагогтары мен қызметкерлері:

1) білім алушылар арасында ақпараттық жұмыс жүргізуге және олардың академиялық адалдыққа баулуға;

2) өз практикасына академиялық адалдықты енгізуге, академиялық адалдық қағидаларының орындалмауы туралы ескертуге;

3) Қазақстан Республикасының аумағында да, әлемдік қоғамдастықта да қолданылатын авторлық құқықтарды қорғау туралы нормативтік құжаттарды білуге;

4) ата-аналар арасында академиялық адалдық саясатын түсіндіру бойынша ақпараттық жұмыс жүргізуге;

5) академиялық адалдықты сақтау мәселелері бойынша бағаланатын жұмысты орындау алдында білім алушылармен түсіндіру жұмыстарын жүргізуге;

6) академиялық адалдық қағидалары орындалмаған жағдайлардың қатаң есебін жүргізуге;

7) жұмыстың әрбір түрі үшін ЖИ пайдалану қағидаларын айқындау, білім алушыларды ЖИ қолданудың рұқсат етілген деңгейі туралы хабардар ету;

8) тәуелсіз ойлауға бағытталған тапсырмаларды әзірлеу;

9) тексерудің заманауи әдістерін қолдану (плагиатқа қарсы, стильді талдау, ауызша қорғау және т. б.);

10) Қағиданы бұзудың әрбір жағдайы туралы колледж әкімшілігіне жазбаша түрде хабарлауға *міндетті*.

Колледж әкімшілігі:

1) білім алушыларға осы қағидаларды түсіндіру бойынша колледж педагогтері мен қызметкерлерінің жұмысын ұйымдастыруға;

2) педагогтер, қызметкерлер және білім алушылар осы Қағидаларды бұзған кезде көзделген шараларды қабылдау жөніндегі жұмысты жүргізуге;

3) білім алушылар арасында академиялық адалдық мәселелері және оны қолдау әдістері бойынша оқытушылар үшін тұрақты тренингтер мен семинарлар өткізу;

4) педагогтердің, қызметкерлер мен білім алушылардың академиялық адалдығын іске асыруына бақылау және мониторинг жүргізуге *міндетті*.

5. Қағиданы бұзған жағдайда шараларды қолдану тәртібі

1. Білім алушылардың академиялық адалдықты бұзғаны анықталған жағдайда оқытушы қағидаларды бұзу туралы акт жасайды, топ басшысының қатысуымен білім алушымен әңгіме жүргізеді. Тиісті дәлелдемелері бар қағидаларды бұзу туралы Акт және білім алушылардың жұмыстарының көшірмелері колледж әкімшілігіне беріледі.

2. Жүйелі бұзушылық кезінде (2 реттен артық) оқытушы осы қағидаларды бұзу туралы Акт жасайды. Тиісті дәлелдемелері бар қағидаларды бұзу туралы Акт және білім алушылардың жұмыстарының көшірмелері колледж әкімшілігіне беріледі, өз кезегінде олар барлық құжаттарды тәртіптік комиссияға береді.

3. Жасанды интеллектті дұрыс пайдаланбауға байланысты алғашқы бұзушылық үшін – ескерту жасалып, жұмысты қайта орындау талап етіледі; жүйелі немесе өрескел бұзушылық жағдайында – бағаның төмендетілуі, жұмыстың күшін жою, тіпті оқудан шығару сияқты тәртіптік шаралар қолданылады.

4. Оқытушылар мен қызметкерлердің дұрыс емес академиялық әрекеттері туралы мәлімдемелерді колледж әкімшілігі мен тәртіптік комиссиясы қарайды.

5. Тәртіптік комиссияның жұмысын ұйымдастыру қағидалар мен ішкі тәртіп ережелері арқылы реттеледі.

6. *Тәртіптік комиссия* академиялық адалдықты бұзу, білім беру процесіне қатысушылардың құқықтарын қорғау фактілері туындаған кезде тәуелсіз сараптама жүргізуді жүзеге асыратын тәуелсіз сараптама органы ретінде құрылады және білім алушылардың оқу қызметінің нәтижелеріне және колледж педагогтері мен қызметкерлерінің қызметіне моральдық-этикалық бағалауды қамтамасыз етеді.

Тәртіптік комиссияның құрамы әкімшілік, оқытушылар, ата-аналар немесе олардың заңды өкілдері, білім алушылар қатарынан қалыптастырылады және колледж басшысының бұйрығымен бекітіледі.

Тәртіптік комиссияның отырыстары этикалық нормаларды бұзу және академиялық адалдық фактілері анықталуына қарай өткізіледі.

7. Өзіне қатысты академиялық адалдықты бұзу туралы мәселе қаралатын кез келген адамның тиісті дәлелдемелер болған кезде, оның ішінде куәгерлерді тарта отырып, өзінің бұзушылыққа қатыстылығына байланысты дауласуға құқығы бар.

8. Академиялық адалдықты бұзғаны үшін тәртіптік жазаларға мыналар жатады:

Ауызша немесе жазбаша ескертулер: кішігірім бұзушылықтар үшін немесе бірінші бұзушылық кезінде беріледі.

Академиялық жазалар: олар бағаны төмендетуді, тапсырмаларды қайта тапсыруды немесе курсты өткізіп жіберуді қамтуы мүмкін.

Тәртіптік сынақ мерзімі: студентті белгілі бір мерзімге сынақ мерзіміне орналастыру, оның барысында кез келген одан әрі бұзушылық аса ауыр зардаптарға әкелуі мүмкін.

Шеттету: студентті белгілі бір мерзімге академиялық сабақтар мен курстардан уақытша шеттету.

Шығару: бірнеше рет немесе ауыр бұзушылықтарға байланысты студентті оқу орнынан үнемі шығару.

Жалғандық жағдайында қанағаттанарлықсыз баға өз жұмысын басқа адамға бағалау үшін ұсынған білім алушыға да қойылуы керек.

Жасанды интеллектті жасырын пайдалану анықталған жағдайда, жұмысты бағалауға жіберілмеуі, қосымша қорғауға (білімді ауызша тексеруге) бағытталуы мүмкін.

9. Тәртіптік комиссия бұзушылық түрлеріне байланысты, білім алушыны оқудан шығаруға немесе оқытушымен/өндірістік оқыту шеберімен немесе қызметкермен еңбек шартын бұзуға дейін қолданылатын тәртіптік жазаның түрі туралы негізделген ұсыныс жасауға құқылы.

10. Академиялық адалдықты бұзғаны үшін тәртіптік жаза колледж директорының бұйрығымен ресімделеді.

ПРАВИЛА АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ

1. Общие положения

1. Настоящие Правила академической честности Учреждения «Костанайский высший колледж Казпотребсоюза» (далее – Правила) устанавливают принципы академической честности в образовательном процессе, права и обязанности обучающихся, педагогов и сотрудников колледжа, определяют виды нарушений академической честности и порядок принятия мер в случае их совершения.

2. Академическая честность является одной из ключевых ценностей в образовательном процессе и важна для успешной реализации миссии колледжа по подготовке квалифицированных рабочих кадров, специалистов среднего звена и прикладных бакалавров для развития экономики страны.

3. Цель настоящих Правил – формирование у обучающихся, педагогов и сотрудников колледжа понимания о честности, выстраивании открытых, искренних и доверительных отношений, а также ответственности в вопросах развития честности в жизни.

4. В Правилах используются следующие понятия:

1) *академическая честность* – это совокупность морально-нравственных норм, принципов и ценностей, определяющих поведение каждого участника образовательного процесса, включающая такие принципы как избегание обмана и плагиата, честность и принципиальность при выполнении письменных работ (контрольных, курсовых и др.), ответах на экзаменах (в выражении своей позиции, в взаимоотношениях с преподавателями и другими обучающимися, а также оценивании). Академическая честность является одной из ключевых ценностей в образовательном процессе и важна для успешной реализации миссии колледжа по подготовке квалифицированных рабочих кадров, специалистов среднего звена и прикладных бакалавров для развития страны.

2) *оцениваемая работа* – работа или задание, выполняемое обучающимся при проведении текущего оценивания, при проведении промежуточной или итоговой аттестации (устный опрос, контрольная работа, письменная работа, эссе, полевая работа, лабораторная работа, практическая работа, самостоятельная работа, исследовательская работа, проект, курсовая работа и др.).

3) *цифровые технологии* – информационные системы, онлайн-платформы, программное обеспечение и цифровые устройства, используемые в образовательном процессе;

4) *инструменты искусственного интеллекта (ИИ)* – программные системы (включая генеративные модели), способные автоматически создавать тексты, изображения, код, аналитические материалы (например, Copilot, ChatGPT и др.);

5) *допустимое использование ИИ* – использование ИИ как вспомогательного инструмента при сохранении самостоятельности мышления и с обязательным раскрытием факта его применения;

6) *недопустимое использование ИИ* – представление полностью или частично сгенерированного ИИ материала как собственной работы без указания этого факта.

5. Заведующий отделением, куратор учебной группы обязаны ознакомить обучающихся с настоящими Правилами на кураторском часе.

6. Настоящие Правила обязательны для исполнения всеми участниками образовательного процесса – администрацией, преподавателями, сотрудниками, обучающимися, их законными представителями.

2. Принципы академической честности

Основными принципами академической честности обучающихся в образовательном процессе, развивающими их личную честность и ответственность за свое обучение, являются:

1) *добросовестность* – честное, порядочное выполнение обучающимися оцениваемых и неоцениваемых работ.

2) *осуществление охраны прав автора и его правопреемников* – признание авторства и охраны произведений, являющихся объектом авторского права, посредством правильной передачи чужой речи, мыслей и указания источников информации в оцениваемых работах;

3) *открытость* – прозрачность, взаимное доверие, открытый обмен информацией и идеями между обучающимися и педагогами;

4) *уважение прав и свобод обучающихся* – право свободного выражения мнений и идей;

5) *равенство* – обязанность каждого обучающегося и педагога по соблюдению настоящих правил и равная ответственность за их нарушение.

6) *прозрачность использования технологий* – обязательное раскрытие факта применения цифровых инструментов и ИИ при выполнении работ;

7) *ответственное использование ИИ* – применение ИИ исключительно как вспомогательного средства, без подмены собственных знаний и навыков;

8) *цифровая этика* – соблюдение норм этического поведения в онлайн-среде, включая корректное использование данных и уважение к интеллектуальной собственности

3. Виды нарушений

Настоящими правилами предусматриваются следующие виды нарушений академической честности обучающимися, педагогами и сотрудниками колледжа:

1) *плагиат* – использование чужого текста, идей, работы как своей собственной без указания подлинного авторства (без ссылок на источники), либо использование заимствованных материалов со ссылками в таком виде и объеме, которые ставят под сомнение самостоятельность выполненной работы.

2) *подлог* – представление готовой чужой работы, полученной либо приобретенной у другого лица или организации, в качестве собственной работы, а также сознательная передача своей работы другому лицу в качестве материала, на основании которого будет осуществляться оценка результатов обучения.

3) *сговор*:

- выполнение любой оцениваемой работы за другого обучающегося;
- присутствие во время экзамена подставного лица вместо того обучающегося, который должен проходить экзамен.

4) *обман*:

- списывание оцениваемых работ у других обучающихся;
- повторное предоставление, сдача уже оцененной работы;
- представление ложных оправданий в случае невыполнения, несвоевременного выполнения оцениваемых работ;
- выполнение оцениваемой работы двумя или более обучающимися, в которой не предусматривается групповая работа;

– осознанная помощь другим обучающимся: позволение списывать со своей оцениваемой работы, подсказки, использование шпаргалок и т.д.

5) *фальсификация оценок, данных оцениваемой работы:*

- подделка оценок, результатов оценивания ответов к заданию;
- искажение или вымысел при использовании любой информации или цитат в оцениваемой работе. Включает в себя вымышленные источники, произвольное неточное цитирование, подделку числовых или иных данных и т.д.;
- завышение оценок контрольных письменных работ;
- намеренное подделывание или порча оцениваемой работы другого обучающегося.

6) *приобретение ответов оцениваемых работ нечестным путем:*

- передача ответов во время выполнения оцениваемой работы;
- получение материала до проведения оцениваемой работы с помощью другого обучающегося, педагога или сотрудника (тестовых заданий с ответами, экзаменационных билетов и заданий, заданий для письменного экзамена);
- покупка или иные пути получения оцениваемых работ для выдачи их как собственных (курсовых работ и др.);
- продажа или иные пути помощи в покупке и/или продаже готовых оцениваемых работ (курсовых работ и др.);

7) *неправомерное использование информации или устройств:*

- использование информации на электронных, цифровых, бумажных носителях, технических устройств во время выполнения контрольных оцениваемых работ, тестирования;
- получение любых ответов оцениваемой работы любыми путями, включая скачивание через электронную почту, компьютер и т.д.;
- вынос из кабинета и/или копирование с компьютера материалов педагогического работника, касающихся оцениваемых работ на бумажных и электронных носителях.

8) *взятки, подарки или угрозы* – обучающимся, педагогам и сотрудникам запрещается использовать любой из этих видов воздействия в любой форме в целях влияния на результаты оценки любой учебной деятельности.

9) *недопустимое использование ИИ* – генерация полного текста работы с минимальным участием обучающегося; отсутствие указания использования ИИ; использование ИИ для обхода проверки на плагиат; подделка результатов экспериментов или данных с использованием ИИ; использование ИИ для создания фальсифицированных источников.

4. Права и обязанности участников образовательного процесса

1. Участники образовательного процесса должны помнить, что они несут дисциплинарную ответственность за нарушение принципов академической честности.

2. Каждый случай нарушения преподаватели фиксируют, текущая или итоговая работа обучающегося не допускается к процедуре оценивания.

Обучающемуся объявляется замечание, выговор, отчисление в зависимости от степени нарушения.

3. Плагиат, покупка и продажа курсовых работ/проектов рассматривается как выход за рамки простого нарушения правил и воспринимается как серьезное нарушение в отношении сообщества и влечет за собой наказание за использование чужих материалов.

4. Преподаватели гарантируют информирование обучающихся о том, что работы обучающихся проверяются на наличие плагиата с помощью веб-системы.

5. Обучающиеся, являясь полноправными участниками образовательного процесса, должны знать свои права и обязанности.

Обучающиеся имеют право:

- 1) на ознакомление с текстом настоящих правил;
- 2) на свободное выражение собственного мнения в процессе обучения;
- 3) на защиту от необоснованного обвинения в нарушении настоящих правил и предоставления доказательств;
- 4) использовать цифровые технологии и ИИ в рамках, определённых преподавателем;
- 5) получать разъяснения о допустимых границах использования ИИ;
- 6) участвовать в разработке и обновлении правил академической честности.

Обучающиеся обязаны:

- 1) ознакомиться с текстом настоящих правил и знать об ответственности за проявление академической нечестности;
- 2) уважать и соблюдать основополагающие принципы, касающиеся использования чужой интеллектуальной собственности, неукоснительно соблюдать академическую честность при выполнении любых видов работ в устной и письменной форме, текущем, промежуточном и итоговом оценивании;
- 3) при написании оцениваемых работ использовать сноски, в которых указывается автор и произведение, откуда взяты определенные мысли. В конце работы в обязательном порядке иметь библиографию, в которой указаны все информационные ресурсы;
- 4) использовать достоверные и надёжные источники информации (учебники, учебные пособия, монографии, научные статьи и др.);
- 5) не предоставлять другим обучающимся собственную выполненную оцениваемую работу, помнить, что предъявляемая работа является личной работой участника образовательного процесса;
- 6) самостоятельно выполнять все виды заданий;
- 7) не использовать готовые ответы к тестам, упражнениям и заданиям, готовые письменные работы (эссе, курсовые работы/проекты и др.);
- 8) не использовать на экзаменах заготовленные ответы, электронные средства информации и связи;
- 9) не передавать свои готовые ответы и работы другим обучающимся и не допускать поведения, ставящего под сомнение честность и

добросовестность обучения и наносящего ущерб конечным результатам других обучающихся.

6. Администрация, педагоги и сотрудники колледжа несут личную морально-этическую и профессиональную ответственность за приверженность в своей каждодневной деятельности принципам порядочности, честности, открытости и уважения к каждому участнику образовательного процесса.

Педагоги и сотрудники колледжа обязаны:

1) проводить информационную работу среди обучающихся и прививать им приверженность к академической честности;

2) содействовать внедрению академической честности в практику своей работы, предупреждать случаи академической нечестности;

3) знать нормативные документы об охране авторских прав, действующие как на территории Республики Казахстан, так и в мировом сообществе;

4) проводить информационную работу по разъяснению политики академической честности среди родительской общественности;

5) проводить разъяснительную работу с обучающимися перед выполнением оцениваемой работы по вопросам соблюдения академической честности;

6) вести строгий учет каждого случая проявления академической нечестности;

7) определять правила использования ИИ для каждого вида работы, информировать обучающихся о допустимом уровне применения ИИ;

8) разрабатывать задания, ориентированные на самостоятельное мышление;

9) использовать современные методы проверки (антиплагиат, анализ стиля, устная защита и др.);

10) информировать администрацию колледжа о каждом случае нарушения правил в письменном виде.

Администрация колледжа обязуется:

1) организовать работу педагогов и сотрудников колледжа по разъяснению данных правил обучающимся;

2) координировать работу по принятию мер, предусмотренных настоящими правилами, при нарушении педагогами, сотрудниками и обучающимися данных правил;

3) проводить регулярные тренинги и семинары для преподавателей по вопросам академической честности и методам ее поддержания среди обучающихся;

4) проводить контроль и мониторинг реализации академической честности педагогами, сотрудниками и обучающимися.

5. Порядок применения мер в случае нарушения Правил

1. В случае выявления нарушения академической честности обучающимся преподаватель составляет акт о нарушении правил, проводит беседу с обучающимся в присутствии руководителя группы. Акт о нарушении правил

с соответствующими доказательствами и копии работ обучающихся передаются администрации колледжа.

2. При систематическом нарушении (более 2 раз), преподаватель составляет акт о нарушении данных правил. Акт о нарушении правил с соответствующими доказательствами и копии работ обучающихся передаются администрации колледжа, которая передает все документы дисциплинарной комиссии.

3. За первое нарушение, связанное с некорректным использованием ИИ – предупреждение и повторное выполнение; за систематическое или грубое нарушение – снижение оценки, аннулирование работы, дисциплинарные меры вплоть до отчисления.

4. Заявления о ненадлежащем академическом поведении педагогов и сотрудников рассматриваются администрацией и дисциплинарной комиссией колледжа.

5. Организация работы Дисциплинарной комиссии регулируется положением и правилами внутреннего распорядка.

6. *Дисциплинарная комиссия* создается как независимый экспертный орган, осуществляющий проведение независимой экспертизы при возникновении фактов нарушения академической честности, защиту прав участников образовательного процесса и обеспечивает нравственно-этическую оценку результатам учебной деятельности обучающихся и деятельности педагогов и сотрудников колледжа. Состав дисциплинарной комиссии формируется из числа администрации, преподавателей, родителей или их законных представителей, обучающихся и утверждается приказом руководителя колледжа. Заседания дисциплинарной комиссии проводятся по мере выявления фактов нарушения этических норм и академической честности.

7. Дисциплинарная комиссия уполномочена вынести обоснованную рекомендацию о виде налагаемого дисциплинарного взыскания в зависимости от видов нарушения, вплоть до отчисления обучающегося или расторжения трудового договора с преподавателем или сотрудником.

8. Дисциплинарные взыскания за нарушение академической честности включают в себя:

Устные или письменные предупреждения: выдаются за незначительные нарушения или при первом нарушении.

Академические взыскания: они могут включать снижение оценки, пересдачу заданий.

Дисциплинарный испытательный срок: помещение студента на испытательный срок на определенный период, в течение которого любое дальнейшее нарушение может привести к более серьезным последствиям.

Отстранение: временное отстранение студента от академических занятий на определенный период.

Исключение: исключение студента из-за неоднократных или серьезных нарушений.

В случае подлога неудовлетворительная оценка должна быть выставлена и тому обучающемуся, который представил свою работу другому лицу для получения им оценки.

В случае выявления скрытого использования ИИ работа может быть не допущена к оцениванию, направлена на дополнительную защиту (устную проверку знаний).

9. Любое лицо, в отношении которого рассматривается вопрос о нарушении академической честности, имеет право оспаривать свою причастность к нарушению при наличии соответствующих доказательств, в том числе привлекая свидетелей.

10. Дисциплинарные взыскания за нарушения академической честности оформляются приказом директора колледжа.